

Předsedovi Evropské komise,
Předsedovi Rady Evropské unie
a Předsedovi Evropského parlamentu.

16. října 2013

Vážený pane Barosso, Van Rompuy a Schulzi,

píši jménem Iniciativy veřejného výzkumu a jeho regulace (PRRI) a níže uvedených evropských zemědělských organizací. PRRI je celosvětová organizace vědeckých pracovníků působících ve výzkumu v oblasti biotechnologií a podporujících jejich užívání ve prospěch veřejnosti. Níže uvedené zemědělské organizace podporují svobodné užívání plodin, které jsou vhodné pro řešení rostoucích problémů v zemědělství, a to včetně schválených geneticky modifikovaných (GM) plodin.

Dnes, ve Světový den výživy, vyjadřujeme své hluboké znepokojení nad dopady politiky EU a právních předpisů týkající se geneticky modifikovaných organismů (GMO) na možnosti moderních biotechnologií posílit udržitelnou produkci potravin.

Pokud EU chce, aby bylo zemědělství udržitelnější a méně závislé na dovozu zemědělských produktů, pak zemědělci v EU budou muset mít přístup k odrůdám plodin, které jsou méně závislé na pesticidech, mají vyšší výnos na hektar, jsou méně náročné na mechanické zpracování půdy, vyrovnají se s důsledky změn klimatu, atd.

Vývoj těchto odrůd, nemůže být proveden pouze konvenčním šlechtěním. Moderní biotechnologie mohou výrazně přispět k dosažení stanovených cílů, a v některých případech představují jediné řešení. To se odráží v Agendě 21 a v Úmluvě o biologické rozmanitosti i ve stovkách milionů eur, které v průběhu let EU investovala do moderního biotechnologického výzkumu. Biotechnologická inovace je klíčem k dosažení udržitelného intenzivního zemědělství.

V roce 1990 EU zavedla právní systém pro regulaci GMO, ve kterém je základem pro kvalifikované rozhodování vědecky podložené posouzení rizik. Několik let tento systém fungoval tak, jak byl navržen: rozhodnutí byla prováděna v předepsaných lhůtách a byla založena na spolehlivých vědeckých poznatcích.

Nicméně od poloviny 90. let některé členské státy a instituce EU zahájily v reakci na obavy veřejnosti v potravinářské oblasti velmi kontraproduktivní politiku s ohledem na GMO. Chtěli bychom se zabývat níže uvedenými politickými tématy.

1. Neustálé posilování regulačního systému navzdory množícím se vědeckým důkazům o bezpečnosti.

Rozsáhlý výzkum biologické bezpečnosti v EU i mimo ni a pěstování GM plodin na stovkách milionů hektarů v mnoha různých klimatických podmínkách po celém světě potvrzují, že dnes pěstované GM plodiny jsou stejně bezpečné a někdy i bezpečnější pro lidské zdraví a životní prostředí, než jejich geneticky nemodifikované protějšky. Nicméně EU se místo jemného doladování právních předpisů na základě těchto důkazů pohybuje v opačném směru, a neustále zvyšuje regulační požadavky.

Nedávným příkladem tohoto trendu je transformace pokynů EFSA do prováděcího nařízení, které vyžaduje povinné získávání dat a provádění testů bez vědeckého odůvodnění. Zde je konkrétní příklad: Navzdory vědeckých důkazům a stanovisku úřadu EFSA o tom, že devadesáti denní testy s podáváním experimentální látky v potravě poskytují další užitečné informace pouze ve zvláštních případech, jsou tyto testy nyní povinné.

Důsledkem je zbytečné užívání pokusných zvířat, což je porušením směrnice 2010/63, a podstatné a zbytečné zvýšení nákladů a zpoždění pro žadatele. Dalším příkladem je paušální vyřazování genů antibiotické rezistence, které jsou užívány v procesu transformace. Jak ukazují vědecké důkazy a stanoviska úřadu EFSA, neexistuje žádný vědecký základ pro takové paušální vyřazování. Kromě toho to poškozují veřejný výzkum zejména v rozvojových zemích.

Výsledkem toho všeho je, že se regulační rámec změnil z nástroje pro informované rozhodování na nadbytečnou a nepřekonatelnou překážku pro veřejné výzkumné instituce. V průběhu posledních let se regulační systém pozměnil tak, že i velké biotechnologické společnosti přenesly svou činnost do jiných částí světa. V této souvislosti také odkazujeme na zprávu vypracovanou akademii věd 25 členských států sjednocených v Expertní radě pro vědu evropských akademií (EASAC) z [července 2013](#), ve které jsou vyjádřeny obavy ohledně „...Časově náročného a nákladného regulačního rámce EU umocněného politizací rozhodování členských států a politickou nekonzistencí...“.

EASAC má pravdu ve svém závěru, tedy že jedna z hlavních příčin spočívá v trendu rozhodování založeném na krátkodobých politických pohnutkách spíše než na vědeckých důkazech a dlouhodobé komplexnější vizi.

Dále poznamenáváme, že kromě politizace, a možná právě v jejím důsledku, se posouzení rizik postupně vzdaluje od principu „vědecké podloženosti“, který je stanoven ve směrnici. Některé členské státy a někdy též EFSA stále žádají více a více vědeckých dat a testů, a to bez vědecky podloženého důvodu, jen s odkazem na nespécifikované „nejistoty“. Skutečnost, že některé instituce stále žádají více a více vědeckých dat bez vědeckého zdůvodnění, se zdá být založena na tom, co je všeobecně známo jako „genetický omyl“, tedy představě, že genetická transformace způsobuje více nechtěných změn v genomu než přirozené křížení. Důvěryhodné vědecké údaje ukazují, že je to mylná představa.

Vyzýváme proto evropské instituce a členské státy EU k 1) navrácení se k vědeckým důkazům jako základu pro rozhodování 2) „vědecky podloženému“ hodnocení rizik, a 3) uznání nahromaděných vědeckých důkazů umožňujících uvolnění technických a/nebo procesních požadavků pro určité kategorie GMO.

2. Odkládání rozhodování navzdory kladným stanoviskům úřadu EFSA.

Navzdory pozitivním stanoviskům úřadu EFSA existuje mnoho dokumentace o tom, že Evropská komise nepředložila spisy k hlasování členským státům, jak vyžadují pravidla. V současné době existuje mnoho spisů, které jsou vážně zpožděné, někdy i po mnoho let.

Tato praxe nepředkládání dokumentace k hlasování je, jak nedávno [rozhodl](#) Evropský soudní dvůr, především porušením pravidel EU. Dále tato rozhodnutí Komise EU o nepředložení spisů k hlasování znamená, že jsou zemědělci v Evropě apriorně zbaveni svobodné volby. Tato praxe podněcuje vznik nesprávné domněnky, že musí být s GM odrůdami plodin něco v nepořádku.

Vyzýváme předsedu Evropské komise, aby zajistil, že se Evropská komise bude řídit právními předpisy a že bude předkládat spisy k hlasování poté, co obdrží stanovisko od úřadu EFSA.

3. Uplatňování zákazů bez vědeckého zdůvodnění.

Od konce 90. let některé členské státy opakovaně využívají „ochranné doložky“ v právním rámci, která umožňuje prozatímní zákaz GMO v případě, že nové vědecké informace naznačující jejich riziko. EFSA však prokázala, že pro žádný z těchto zákazů neexistovalo věrohodné vědecké odůvodnění. Důvody pro tyto zákazy byly politické. Například bývalý francouzský premiér Fillon potvrdil, že vznikla [dohoda](#) mezi prezidentem Sarkozym a ekologickými aktivisty, ve které byla GM technologie smněna za jadernou energii.

Situace se ještě zhoršila, když Rada EU nepodpořila Komisi při požadavku, aby členské státy, které nepřiměřeně uplatňovaly „ochranné doložky“, dodržovaly zákony. Komise naopak prezentovala návrh „nacionalizace“, který by efektivně odměňoval členské státy, které ignorují stávající pravidla.

Vyzýváme členské státy a instituce EU, aby dodržovaly pravidla, která samy vytvořily.

4. Podpora pochybných výzkumů biologické bezpečnosti.

Minulý rok publikovala francouzská skupina článek o tom, že se u potkanů vyvinula rakovina díky požívání GM rostlin. Článek byl úřadem EFSA kriticky posouzen a zavrhnut. I mnoho jiných veřejných orgánů došlo k závěru, že metodika studie měla zásadní nedostatky, data byla nesprávně interpretována a závěry nepodložené. Nicméně někteří poslanci EP se ke studii neustále vrací a Komise EU nedávno uvolnila značné finanční prostředky na výzkum, který by v podstatě opakoval výše uvedenou studii. Jde o plýtvání penězi z rozpočtu na výzkum, opětovně nesprávné zacházení s laboratorními zvířaty a vytváří se tak mylný dojem o možné pravdivosti závěrů francouzské studie.

Závěr

Důsledky politiky EU týkající se GMO jsou tyto:

- Na rozdíl od konkurentů mimo EU, zemědělci v EU nemají přístup ke GM odrůdám plodin, které by mohly pomoci zvýšit produktivitu a zároveň zmenšit dopad na životní prostředí. Nemít tyto možnosti k dispozici znamená významnou ztrátu příjmů pro zemědělce a významné promarnění příležitosti, například k redukci používání pesticidů.
- Neustále dochází k odlivu mozků a zpomalení veřejného výzkumu v oblastech, které jsou zásadní pro budoucnost udržitelného zemědělství a soběstačnost Evropy. Následkem toho se neustále zmenšují důležitá inovační centra v EU a mohou zaniknout úplně.
- Evropa zůstává hlavním dovozcem potravin a krmiv, a tím stále tlačí ceny na světovém trhu potravin a krmiv nahoru, což má důsledky pro lidi v rozvojových zemích, kteří často vynaloží polovinu svého příjmu na potraviny.
- Důvěryhodnost vnitřního trhu EU, svoboda volby a regulační systém EU jsou vážně ohroženy.

Vyzýváme instituce EU a členské státy k širšímu, komplexnějšímu a dlouhodobějšímu pohledu na zemědělskou produkci potravin, krmiv a biomasy, a aby upravily politiku GMO a právní předpisy odpovídajícím způsobem.

Podepsané organizace jsou k dispozici pro případné dotazy. Nabízíme Vám možnost osobního setkání. Můžeme Vám poskytnout další podklady a informaci o jednotlivých bodech v tomto dopise. Kopie tohoto dopisu bude zaslána zainteresovaným komisařům, hlavnímu vědeckému poradci předsedy Evropské komise, úřadu EFSA, dalším zainteresovaným útvarům Parlamentu, Rady a Komise, jakož i členským státům. Tento dopis bude rovněž umístěn na internetových stránkách organizací, které jej podepsaly.

Se srdečným pozdravem,

Em. Prof. Marc baron Van Montagu,

Laureát World Food Prize 2013

Předseda Iniciativy veřejného výzkumu a jeho regulace (PRRI)

Jménem: Association Française des Biotechnologies Végétales ([AFBV](#), France), [AgroBiotechRom](#) (Romania), Conservation Agriculture Association ([APOSOLO](#), Portugal), Asociación Agraria Jóvenes Agricultores ([ASAJA](#), Spain), ASOPROVAC (Spain), [FuturAgra](#) (Italy), [InnoPlanta](#) (Germany), Ligii Asociațiilor Producătorilor Agricoli din România (LAPAR, Romania), The UK Farming Unions [NFU](#), UFU, [NFUS](#) and [NFU Cymru](#), Société des Agriculteurs de France ([SAF](#)), and the Public Research and Regulation Initiative ([PRRI](#)).